

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(4)	(4)	(3)	(3)	(4)	(4)	(3)	(2)	(4)	(2)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(4)	(4)	(3)	(2)	(2)	(3)	(2)	(2)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(3)	(1)	(1)

הסברים

אנלוגיות

1. השאלה: שפיותו : הטריף את דעתו -

היחס: הטריף את דעתו משמעו גרם למישהו לאבד את שפיותו.
ב' זה גרם למישהו לאבד את א'.

תשובה (1): רצונו : השיב פניו ריקם. האם השיב פניו ריקם זה גרם למישהו לאבד את רצונו? לא. השיב פניו ריקם משמעו לא נענה לרצונו של מישהו.

תשובה (2): אמונו : איחז את עיניו. האם איחז את עיניו זה גרם למישהו לאבד את אמונו? לא. איחז את עיניו משמעו רימה אותו, שיקר לו. כלומר, מי שאיחז את עיניו של מישהו, הפר את אמונו של אותו אדם, אך לא בהכרח גרם לו לאבד את אמונו כליל.

תשובה (3): תקוותו : השליך עליו יהבו. האם השליך עליו יהבו זה גרם למישהו לאבד את תקוותו? לא. השליך עליו יהבו משמעו תלה בו את תקוותו.

תשובה (4): כבודו : השפילו עד עפר. האם השפילו עד עפר משמעו גרם למישהו לאבד את כבודו? כן.

תשובה (4).

2. השאלה: לחם : נקצר -

היחס: מה שנקצר (חיטה/דגן) משמש להכנת לחם.
מה שב' משמש להכנת א'.

תשובה (1): שום : נכתש. האם מה שנכתש משמש להכנת שום? לא. שום הוא דבר טבעי. לא מכינים שום ממשוהו אחר (לכתוש = פורר לחלקים קטנים תוך הפעלת לחץ).

תשובה (2): בד : נארג. האם מה שנארג משמש להכנת בד? לא. תהליך הכנת הבד נקראת אריגה.

תשובה (3): כרם : נבצר. האם מה שנבצר משמש להכנת כרם? לא. כרם הוא מקום הגידול של ענבים, וענבים בוצרים כדי להכין יין ולא כרם.

תשובה (4): השולחן : נכרת. האם מה שנכרת משמש להכנת שולחן? כן. שולחן זה מה שמכינים מעץ לאחר שהוא נכרת.

תשובה (4).

3.

השאלה: **שנאה** : שנאת **חינם** -

היחס : שנאת **חינם** היא **שנאה** בלי סיבה.

ב' זה **א'** בלי סיבה.

תשובה (1): הכנעה : תבוסה. האם **תבוסה** היא **הכנעה** בלי סיבה? לא. **הכנעה** זה פשוט לגרום למישהו אחר **לתבוסה**, לא בהכרח בלי סיבה.

תשובה (2): עבודה : בטלה. האם **בטלה** היא **עבודה** בלי סיבה? לא. **בטלה** זה מצב שבו מישהו אינו **עובד**, עם או בלי סיבה.

תשובה (3): האשמה : עלילה. האם **עלילה** היא **האשמה** בלי סיבה? כן. **עלילה** היא האשמת שווא, כלומר **האשמה** ללא הצדקה.

תשובה (4): תעתוע : אשליה. האם **אשליה** היא **תעתוע** בלי סיבה? לא. **תעתוע** היא מילה נרדפת ל**אשליה**.
תשובה (3).

4.

השאלה: **קטן** : קטנטן -

היחס : קטנטן הוא **קטן** מאוד.

ב' הוא **א'** מאוד.

תשובה (1): חמוץ : חמצמץ. האם **חמצמץ** הוא **חמוץ** מאוד? לא. **חמצמץ** הוא **קצת חמוץ**.

תשובה (2): אפור : אפרפר. האם **אפרפר** הוא **אפור** מאוד? לא. **אפרפר** הוא **קצת אפור**.

תשובה (3): יפה : יפהפה. האם **יפהפה** הוא **יפה** מאוד? כן.

תשובה (4): שמן : שמנמן. האם **שמנמן** הוא **שמן** מאוד? לא. **שמנמן** הוא **קצת שמן**.

תשובה (3).

5.

השאלה: **מסתייע** : עוזר -

היחס : **מסתייע** הוא מישהו שאחר **עוזר** לו.

א' הוא מישהו שאחר **ב'** לו.

תשובה (1): מסתייג : מסכים. האם **מסתייג** הוא מישהו שאחר **מסכים** איתו? לא. **מסתייג** הוא מי **שלא מסכים** עם משהו/מישהו.

תשובה (2): מתמרד : מורד. האם **מתמרד** הוא מישהו שאחר **מורד** בו? לא. **מתמרד** הוא מי **שמורד** באחר.

תשובה (3): מצטווה : מצייט. האם **מצטווה** הוא מישהו שאחר **מצייט** לו? לא. **מצטווה** הוא מי שמצווים עליו.

תשובה (4): מתרשם : מרשים. האם **מתרשם** הוא מישהו שאחר **מרשים** אותו? כן.

תשובה (4).

6. השאלה: **ליהק** : שחקנים -

היחס : ליהק זה בחר את השחקנים למופע כלשהו.
א' זה בחר את ה-ב'.

- תשובה (1): חקר : ראיות. האם **חקר** זה בחר את **הראיות**? לא. **חקר** זה בדק או חיפש אחר **ראיות**.
- תשובה (2): פרע : נושים. האם **פרע** זה בחר את **הנושים**? לא. **פרע** הוא מישהו ששילם את החוב ל**נושים**.
- תשובה (3): לימד : תלמידים. האם **לימד** זה בחר את **התלמידים**? לא. (לעיתים, למרבה צער של המורה..)
- תשובה (4): ניסח : מילים. האם **ניסח** זה בחר את **המילים**? כן. מי **שמנסח** בוחר את **המילים** המסוימות שמתאימות לדעתו למטרה, כפי שמי שמלהק בוחר את השחקנים שלדעתו מתאימים.
- תשובה (4)**.

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה** : לעיתים אדם מחליט _____ בהפגנה שמסריה _____ בקנה אחד עם השקפותיו, משום שהוא _____ אופן ביטוי העמדות, _____ תוכן הרעיונות המובעים בה.

פתרון : נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט :

תשובה (1): לעיתים אדם מחליט **להשתתף** בהפגנה שמסריה **עולים** בקנה אחד עם השקפותיו, משום שהוא **מסתייג** מאופן ביטוי העמדות, **כמו גם** מתוכן הרעיונות המובעים בה.

תמצות : **החלק הראשון** : אדם לפעמים משתתף בהפגנה שהוא מסכים אתה.
החלק השני : אותו אדם אינו מסכים עם הצורה בה העמדות מובעות וגם מהרעיונות המובעים בה.
הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה ("משום ש"). עם זאת, שני החלקים מנוגדים זה לזה : אם אדם משתתף בהפגנה שעולה בקנה אחד עם השקפותיו, הרי שהוא עושה זאת **למרות** שהוא לא מתחבר לרעיונות שבה ולצורה בה הם מובעים. לפיכך, שני חלקי המשפט אינם יוצרים משפט בעל היגיון פנימי, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): לעיתים אדם מחליט **להשתתף** בהפגנה שמסריה **אינם עולים** בקנה אחד עם השקפותיו, משום שהוא **מסתייג** מאופן ביטוי העמדות, **גם אם הוא תומך** בתוכן הרעיונות המובעים בה.

תמצות : **החלק הראשון** : לפעמים אדם מחליט להשתתף בהפגנה שאינו מסכים איתה.
החלק השני : הוא אינו מסכים עם הצורה בה העמדות מובעות, גם אם הוא מסכים עם הרעיונות המובעים בה.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה ("משום ש"). עם זאת, שני החלקים מנוגדים זה לזה. אם אדם משתתף בהפגנה שמסריה אינה עולה בקנה אחד עם השקפותיו, הוא עושה זאת **למרות** שהוא אינו מסכים עם אופן ביטוי העמדות, ולא משום שהוא אינו מסכים. יתרה מכך, בחלקו השני של המשפט נכתב שאותו אדם תומך ברעיונות המובעים בהפגנה, למרות שבחלקו הראשון של המשפט נאמר בדיוק להיפך, כלומר שמסריה של ההפגנה אינם תואמים את השקפותיו. שני חלקי המשפט אינם יוצרים משפט בעל היגיון פנימי, ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): לעיתים אדם מחליט **להימנע מלהשתתף** בהפגנה שמסריה **עולים** בקנה אחד עם השקפותיו, משום שהוא **מסתייג** מאופן ביטוי העמדות, **גם אם הוא תומך** בתוכן הרעיונות המובעים בה.

תמצות : **החלק הראשון** : לפעמים אדם לא משתתף בהפגנה שהוא מסכים אתה.
החלק השני : הוא לא מסכים עם הצורה בה העמדות מובעות, גם אם הוא מסכים עם הרעיונות המובעים בה.

הקשר המוצע בין שני חלקי המשפט הוא קשר של סיבה ותוצאה ("משום ש") שמתאים לקשר בין שני החלקים : אם אדם אינו משתתף בהפגנה אשר מסריה תואמים את השקפותיו, הרי שיתכן שהוא נמנע מהשתתפות **משום** שהוא מסתייג מאופן ביטוי העמדות, וזאת על אף שהוא תומך ברעיונות המובעים בהפגנה. קיבלנו משפט בעל היגיון פנימי תקין, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

- 8.** **השאלה:** אם בוחנים את מקור המונח "גינטלמן", מוצאים שהוא ציין _____. המילה נכנסה לשפה האנגלית בימי הזוהר של האריסטוקרטיה באנגליה, עידן שבו המילה "עבודה" הייתה כמעט בגדר עלבון: גינטלמן אמיתי אינו צריך לעבוד, הוא צריך לדעת ליהנות מהחיים ולעסוק בניהול חיי החברה שלו.
- פתרון:** זוהי שאלת השלמת משפטים שונה שכן חסר בה רק חלק אחד. לכן, נעדיף קודם לקרוא את כל המשפט ולתמצת אותו, ורק לאחר מכן נעבור על התשובות המוצעות.
- תמצות:** המשפט עוסק במקור המונח "גינטלמן". החלק החסר מתייחס למקור של המונח גינטלמן. בחלקו השני של המשפט נכתב כי גינטלמן אמיתי הוא אדם שלא עובד: הוא אדם שצריך לדעת ליהנות מהחיים ועוסק בניהול חיי החברה שלו.
- מכיוון שהחלק החסר מתייחס למונח המקורי של גינטלמן, נחפש השלמה בתשובות שמתאימה לתיאור גינטלמן כפי שמופיע בהמשך המשפט: אדם שלא עובד, נהנה מחייו ועסוק בניהול חיי חברה.
- תשובה (1):** אדם שתכונותיו הטובות משרתות אותו לא רק ביחסיו עם נשים, אלא גם בעולם המסחר והעסקים - גינטלמן הוא בראש ובראשונה איש עבודה הגון
- התשובה אינה נכונה. במשפט המקורי אין שום התייחסות ליחסיו של גינטלמן עם נשים. יתרה מכך, בתשובה נכתב כי גינטלמן הוא איש עבודה, אולם במשפט המקורי נכתב בבירור כי גינטלמן אינו צריך לעבוד, ולפיכך התשובה נפסלת.
- תשובה (2):** אדם שהוא לאו דווקא מנומס או אדיב - אף שלרוב תכונות אלו מאפיינות אותו - אלא בעל הון, אדם שיש לו די נכסים לחיות חיי בטלה
- זו התשובה הנכונה. על פי תשובה זו, במקור המונח גינטלמן התייחס לאדם בעל הון שיכול לחיות חיי בטלה. במשפט המקורי נכתב כי גינטלמן הוא אדם שלא עובד ועסוק בהנאה מחייו ובניהול חיי חברה. מכיוון שהתשובה משלימה באופן הגיוני את המשפט, זו התשובה הנכונה.
- תשובה (2).**

- 9.** **השאלה:** היו ההסברים בספרו החדש של גל, "בעיות בפיזיקה בת זמננו", _____. להבנה, היה גורלו של הספר _____ גורל הספר הקודם, _____ התקשו להבינו.
- פתרון:** נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:
- תשובה (1):** לולא היו ההסברים בספרו החדש של גל, "בעיות בפיזיקה בת זמננו", **כה קשים** להבנה, היה גורלו של הספר **דומה בוודאי** לגורל הספר הקודם, **שאפילו פיזיקאים** התקשו להבינו.
- תמצות:** **החלק הראשון:** לולא ההסברים בספר החדש של גל היו כל כך קשים להבנה, כלומר אם הם היו קלים להבנה.
- החלק השני:** גורל הספר החדש היה דומה לגורל הספר הקודם, שאפילו פיזיקאים לא הבינו. כלומר, הספר הקודם לא הצליח כי אפילו פיזיקאים לא הבינו אותו.
- התשובה אינה נכונה, שכן אין זה הגיוני לטעון שאם ההסברים בספר החדש היו קלים להבנה, היה גורל הספר דומה לגורל הספר הקודם שאפילו פיזיקאים לא הצליחו להבינו, כלומר לגורלו של ספר שההסברים בו היו קשים.

תשובה (2): לולא היו ההסברים בספרו החדש של גל, "בעיות בפיזיקה בת זמננו", כה קשים להבנה, היה גורלו של הספר יכול להיות שונה מגורל הספר הקודם, שגם אנשים שאין להם ידע בפיזיקה לא התקשו להבינו.

תמצות: החלק הראשון: לולא ההסברים בספר החדש של גל היו כל כך קשים להבנה, כלומר אם ההסברים היו קלים להבנה.

החלק השני: (אם ההסברים היו קלים) גורל הספר החדש יכול היה להיות שונה מגורל הספר הקודם, שגם אנשים לא מומחים הבינו, כלומר שכל אחד הבין אותו.

התשובה אינה נכונה, שכן אם את הספר הקודם גם אנשים שאינם מומחים הצליחו להבין, הרי שביר שההסברים בו היו ברורים. לפיכך, אם ההסברים בספר החדש היו קלים, אז סביר כי גורל הספר החדש היה דומה לגורל הספר הקודם, ולא שונה כפי שכתוב בתשובה.

תשובה (3): אילו היו ההסברים בספרו החדש של גל, "בעיות בפיזיקה בת זמננו", קשים יותר להבנה, היה גורלו של הספר דומה בוודאי לגורל הספר הקודם, שגם אנשים שאין להם ידע בפיזיקה לא התקשו להבינו.

תמצות: החלק הראשון: אם ההסברים בספר החדש היו קשים יותר להבנה. כלומר, ההסברים בספר היו קלים/ברורים.

החלק השני: גורל הספר החדש היה דומה לגורל ספר הקודם, שגם אנשים לא מומחים הבינו. כלומר, ההסברים בספר הקודם היו ברורים.

אם ההסברים בספר החדש היו קשים יותר, אז סביר שאנשים רגילים לא היו מבינים אותם. לכן, אם את הספר הקודם הבינו גם אנשים רגילים, הרי שהגיוני שהסברים קשים יותר היו גורמים לגורל הספר החדש להיות שונה מגורל הספר הקודם, ולא דומה לו. המשפט שקיבלנו אינו הגיוני, ולכן התשובה אינה נכונה.

מכיוון שכבר פסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה. אולם, לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה.

תשובה (4): אילו היו ההסברים בספרו החדש של גל, "בעיות בפיזיקה בת זמננו", קלים יותר להבנה, היה גורלו של הספר יכול להיות שונה מגורל הספר הקודם, שאפילו פיזיקאים התקשו להבינו.

תמצות: החלק הראשון: אם ההסברים בספר החדש היו קלים יותר. החלק השני: היה גורלו של הספר יכול להיות שונה מגורל הספר הקודם, שאפילו פיזיקאים התקשו להבין. כלומר, הספר הקודם היה קשה להבנה.

אם ההסברים בספר החדש היו קלים יותר, כנראה שהספר היה ברור יותר להבנה. את הספר הקודם אפילו פיזיקאים התקשו להבין, ולכן אם ההסברים בספר החדש היו קלים יותר להבנה, הרי שגורל הספר החדש היה יכול להיות שונה מגורל הספר הקודם. ההשלמה יוצרת משפט הגיוני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

---

10. השאלה: אם בניסוי מסוים לא היה ולו ממצא אחד שלא אישש את טענת החוקר, אזי -

פתרון: בשאלה זו מופיע משפט מורכב להבנה. לכן, קודם כל נבין את המשפט. אם בניסוי מסוים לא היה אפילו ממצא אחד שלא אישש את טענת החוקר, אז כל הממצאים איששו את הטענה.

שימו לב: שלילה כפולה יוצרת משמעות חיובית. במשפט זה מופיעות שתי שלילות: "לא" ו"לא". לפיכך, נוכל להשמיט את שתיהן וכך נקבל משפט פשוט להבנה: בניסוי מסוים הממצאים איששו את טענת החוקר.

תשובה (2).

11.

השאלה: הפדרציה הבין-לאומית לאווירונאוטיקה קבעה את הגבול הרשמי בין האטמוספירה לחלל החיצון בגובה מאה קילומטר. הגבול נקבע בגובה זה משום שבגבהים העולים עליו האוויר דליל מכדי שכלי טיס יוכל להיעזר בכוח העילוי, ולכן טיסה רגילה לא תיתכן בהם - אפשר לטוס בהם רק במהירויות גבוהות מאוד, המעניקות דחף מספיק לטיסה מסלולית (כלומר, להקפה של כדור הארץ). כלי טיס מאוישים הטסים בגבהים אלו נקראים חלליות, וכל אדם שטס בגבהים אלו זכאי לענוד כנפי אסטרונאוט.

על פי הפסקה, איזו מן הטענות הבאות **אינה** נכונה בנוגע לטיסה בגובה העולה על מאה קילומטר?

פתרון: הפסקה מסבירה את ההבדל בין טיסה רגילה לבין טיסה בחללית. נתבקשנו למצוא איזו טענה **אינה** נכונה בנוגע לטיסה בגובה של מאה קילומטר. לפיכך נעבור על התשובות המוצעות ונפסול כל טענה נכונה בנוגע לטיסה כזו.

תשובה (1): בני אדם מסוגלים להשתתף בטיסה כזו

התשובה אינה נכונה, שכן טענה זו נכונה בנוגע לטיסה בגובה העולה על מאה קילומטר. בפסקה נכתב: "כלי טיס **מאוישים** הטסים בגבהים אלו..." כלי טיס מאוישים הם כלי טיס שנושאים עליהם אדם. לפיכך, בני אדם מסוגלים להשתתף בטיסה כזאת. יתרה מכך, בפסקה נכתב "כל אדם שטס בגבהים אלו זכאי לענוד כנפי אסטרונאוט."

תשובה (2): רק כלי טיס המסוגלים לטוס במהירויות גבוהות מאוד יכולים לטוס טיסה כזו

התשובה אינה נכונה, שכן מדובר בטענה הנכונה בנוגע לטיסה בגובה העולה על מאה קילומטר. בפסקה נכתב: "...טיסה רגילה לא תיתכן בהם - אפשר לטוס בהם רק במהירויות גבוהות מאוד..." לפיכך, רק כלי טיס המסוגלים לטוס במהירויות גבוהות מאוד יכולים לטוס בגובה העולה על מאה קילומטר.

תשובה (3): בטיסה כזו כלי טיס נעזרים בכוח העילוי

זו התשובה הנכונה, שכן הטענה אינה נכונה בנוגע לטיסה בגובה העולה על מאה קילומטר. בפסקה נכתב: "הגבול נקבע בגובה זה משום שבגבהים העולים עליו האוויר דליל מכדי שכלי טיס יוכל להיעזר בכוח העילוי..." כלומר, בגובה זה כלי טיס **אינם** יכולים להיעזר בכוח העילוי.

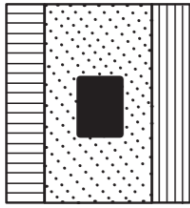
תשובה (4): טיסה כזו נחשבת טיסה בחלל החיצון

התשובה אינה נכונה, שכן היא נכונה בנוגע לטיסה בגובה העולה על מאה קילומטר. בפסקה נכתב: "הפדרציה הבין-לאומית לאווירונאוטיקה קבעה את הגבול הרשמי בין האטמוספירה לחלל החיצון בגובה מאה קילומטר." כלומר, טיסה בגובה העולה על מאה קילומטר נחשב לטיסה בחלל החיצון.

תשובה (3).

12.

השאלה: לאיכר שטח אדמה מוקף חומה, המחולק לארבע חלקות כמתואר בסרטוט. בכל אחת מן החלקות גידול אחד: אפונה, במיה, גזר או דלעת.

נתון:

- פרט לחלקת הדלעת, כל החלקות נוגעות בחומה.
- חלקת האפונה גובלת בחלקת הגזר.

איזו מן האפשרויות הבאות לא תיתכן?

פתרון: זוהי שאלת כללים. בשאלה זו נתבקשנו למצוא מה לא ייתכן. על כן,

קודם נבין את הכללים ונראה מה נוכל להסיק מהם. לאחר מכן נבדוק את האפשרויות השונות לסידור הגידולים בחלקות השונות. בסוף, נעבור על התשובות המוצעות ונפסול את התשובות האפשריות.

על פי הנתון הראשון, כל החלקות נוגעות בחומה פרט לחלקת הדלעת. כלומר, חלקת הדלעת אינה נוגעת בחומה. על פי הסרטוט, החלקה הצבועה בשחור היא החלקה היחידה שלא נוגעת בחומה. לכן ניתן להסיק כי החלקה שצבועה שחור היא חלקת הדלעת.

על פי הנתון השני, חלקת האפונה גובלת בחלקת הגזר. מצאנו כי חלקת הדלעת היא החלקה השחורה, ולפיכך חלקת האפונה וחלקת הגזר הן חלקות בעלות גבול משותף. כלומר, אחת מהן היא החלקה המנוקדת והחלקה האחרת היא חלקה עם פסים (אופקיים או אנכיים).

לפיכך, החלקה המנוקדת היא בהכרח חלקת אפונה או גזר, ואחת מחלקות הפסים היא חלקת אפונה או גזר.

לסיכום: מצאנו שחלקת הדלעת היא החלקה השחורה. החלקה המנוקדת היא חלקת אפונה או גזר. חלקות הפסים הן חלקות במיה או אפונה או גזר.

כעת נעבור על התשובות, ונבדוק איזו אפשרות לא תיתכן:

תשובה (1): חלקת הדלעת גובלת בחלקת האפונה

התשובה אינה נכונה, שכן היא אפשרית. מכיוון שהחלקה השחורה היא חלקת הדלעת, והחלקה המנוקדת היא חלקת האפונה או הגזר, הרי שאם החלקה המנוקדת היא חלקת האפונה, הרי שבמצב כזה, חלקת הדלעת גובלת בחלקת האפונה.

תשובה (2): חלקת הגזר היא החלקה הגובלת בשלוש חלקות

התשובה אינה נכונה, שכן היא אפשרית. החלקה היחידה הגובלת בשלוש חלקות היא החלקה המנוקדת. כפי שכבר קבענו, ייתכן שחלקה זו היא חלקת הגזר, ומכאן שיתכן שהיא גובלת בשלוש חלקות: החלקה השחורה, ושתי החלקות המפוספסות (הפסים האנכיים והפסים האופקיים).

תשובה (3): חלקת הבמיה גובלת בחלקת האפונה

התשובה אינה נכונה, שכן הטענה אפשרית. אם החלקה המנוקדת היא חלקת האפונה, הרי שיתכן כי חלקת הפסים הימנית היא חלקת הבמיה, וחלקת הפסים השמאלית היא חלקת הגזר. במצב כזה חלקת הבמיה גובלת בחלקת האפונה.

מכיוון שכבר פסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה. אולם, לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה.

תשובה (4): כדי לעבור מחלקת הגזר לחלקת הדלעת חייבים לחצות את חלקת הבמיה

זו התשובה הנכונה, שכן היא אינה אפשרית. מצאנו כי חלקת הדלעת היא החלקה השחורה. כמו כן, מצאנו שהחלקה המנוקדת היא חלקת אפונה או חלקת גזר. לפיכך, חלקת הבמיה היא בהכרח חלקת הפסים הימנית או השמאלית. במצב זה, חלקות האפונה והגזר הן החלקה המנוקדת ואחת מהחלקות המפוספסות. במצב כזה, כדי לעבור מחלקת הדלעת לחלקת הגזר או שחוצים את חלקת האפונה (החלקה המנוקדת) או שלא חוצים אף חלקה (שכן, חלקת הגזר צמודה לחלקת הדלעת).

תשובה (4).

13.

השאלה: מנכ"ל יצרנית כלי הקרמיקה הקנדית "קאספיז" סבור שכדאי לחברה להקים אתר אינטרנט שבו יוצעו למכירה מוצרי החברה עבור הצרכנים הקנדים.

צירוף של שלושה מתוך ארבעת הנתונים הבאים מחזק את סברתו. מהו הנתון הנותר?

פתרון: בשאלה זו עלינו למצוא שלושה נתונים שצירופם מחזק את טענת המנכ"ל. לפיכך, נבחר שלושה טיעונים כלשהם מבין ארבעת הטענות, ונבדוק האם צירופם מחזק את הטענה. אם נמצא שהוא אינו מחזק אותה, נשמיט טענה אחרת ונבדוק אם צירוף זה מחזק אותה. לשם הנוחות, ראשית נבדוק את צירופן של שלושת התשובות הראשונות:

תשובה (1): בקנדה גברים עושים את רוב קניותיהם באתרי אינטרנט

תשובה (2): בקנדה מקובל שגברים הם המופקדים על קניית מתנות לחגים

תשובה (3): בקנדה כלי קרמיקה נקנים בעיקר בתור מתנות לחגים

על פי תשובות (1), (2) ו-(3), גברים קונים בעיקר באינטרנט, גברים הם האחראים על קניית מתנות לחגים, ובקנדה קונים כלי קרמיקה כמתנות לחגים. לפיכך, משילוב הטענות ניתן להסיק כי גברים קונים כלי קרמיקה בחגים, והם יעדיפו לעשות זאת באתרי אינטרנט. על כן, אם יצרנית כלי הקרמיקה "קאספיז" תקים אתר אינטרנט, סביר שהגברים בקנדה יפנו לאתר כזה כדי לרכוש את מתנות החג, כלומר אכן כדאי לחברה להקים אתר כזה. לפיכך, שילובן של שלוש הטענות הללו מחזק את טענת המנכ"ל. תשובה (4) היא התשובה שנותרת ולכן היא התשובה הנכונה.

תשובה (4).

14.

השאלה: הליברטריאנים מתנגדים התנגדות נחרצת לניסיונות הממשלה להתערב בפעולות של פרטים - גם אם אינן רצויות - פרט לניסיונות למנוע פעולות הגורמות נזק ממשי, בדרך כלל פיזי, לאחרים. בעיניהם יש אפוא פסול בנקיטת צעדים נגד פעולות כגון קיבוץ נדבות, השתכרות בפומבי וכיוצא בהן.

איזו מן הטענות הבאות עולה מן הפסקה בנוגע לעמדתם של הליברטריאנים בעניין פעולות כגון קיבוץ נדבות והשתכרות פומבית?

פתרון: ראשית נסכם את עמדתם של הליברטריאנים כפי שהיא מופיעה בפסקה. על פי הפסקה, ליברטריאנים סוברים כי הממשלה אינה צריכה להתערב במעשי הפרט, אלא אם כן הם גורמים לנזק ממשי לאחרים. לדעתם, הממשלה אינה צריכה למנוע קיבוץ נדבות והשתכרות בפומבי. אם לדעת הליברטריאנים הממשלה אינה צריכה למנוע פעולות כגון קיבוץ נדבות והשתכרות בפומבי, והם מתנגדים להתערבות הממשלה במעשי הפרט אלא במקרים שהם גורמים לנזק ממשי לאחרים, הרי שניתן להסיק כי הליברטריאנים אינם חושבים שפעולות אלו (קיבוץ נדבות והשתכרות בפומבי) גורמות לנזק לאחרים.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): הם סבורים כי אין בהן כל פסול

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא נכתב אילו התנהגויות פסולות ואילו לא בעיניהם של הליברטריאנים. נכתב רק כי לדעתם יש פסול בהתערבות הממשלה במצבים אלו.

תשובה (2): הם סבורים כי אף שהן גורמות נזק ממשי לאחרים, על הממשלה להימנע מלפעול נגדן

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, הליברטריאנים תומכים בהתערבות ממשלתית רק כדי למנוע התנהגויות שגורמות נזק ממשי לאחרים. בפסקה נכתב כי הליברטריאנים סבורים כי הממשלה אינה צריכה למנוע קיבוץ נדבות או השתכרות בפומבי. מכאן שלדעתם התנהגויות אלה אין גורמות נזק ממשי לאחרים.

תשובה (3): הם סבורים כי הן אינן גורמות נזק ממשי לאחרים

זו התשובה הנכונה. כפי שהוסבר בתשובה (2), התנהגויות אלה מובאות כדוגמה לכאלה שהממשלה לא צריכה למנוע, לדעתם של הליברטריאנים. עוד נכתב כי לדעתם הממשלה צריכה להתערב רק במצבים בהם יש פגיעה ממשית באחרים. מכאן שאם התערבות הממשלה פסולה בהתנהגויות אלה, הרי שהן לא גורמות נזק ממשי לאחרים.

תשובה (4): הם סבורים כי הנזק שהן גורמות גדול מן הנזק העלול להיגרם מניסיונות הממשלה למנוע אותן

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, הליברטריאנים מתנגדים להתערבות הממשלה בחיי הפרט, אלא אם נגרם נזק ממשי לאחרים. אם פעולות אלו מובאות כדוגמה לפעולות בהן אין הממשלה צריכה להתערב, אנו יכולים להסיק כי הנזק הנגרם מהתערבות הממשלה גדול מהנזק הנגרם מהפעולות, ולא להיפך (כפי שמופיע בתשובה).

תשובה (3).

15. השאלה: במאמר נכתב: "החשש מהנזק שקרינה סלולרית עלולה לגרום לאוכלוסייה אינו גורם לרוב האנשים

להפחית את השימוש בטלפונים סלולריים. את חששותיהם הם מתעלים לתלונות נועמות כלפי חברות התקשורת ה'מעזות' להקים אנטנות, שבלעדיהן השימוש בטלפונים סלולריים אינו אפשרי".

בבסיס איזו מהביקורות הבאות עומד ההיגיון הדומה ביותר להיגיון שבבסיס הביקורת שמביע כותב המאמר?

פתרון: עלינו למצוא ביקורת שההיגיון בה הוא הדומה ביותר להיגיון שבבסיס הביקורת שבפסקה. לפיכך, עלינו קודם להבין את ההיגיון שבבסיס הביקורת שבפסקה.

על פי הפסקה, אנשים חוששים מהנזק שעלול להיגרם מקרינה סלולרית. משום כך הם מתלוננים על הימצאותן של אנטנות סלולריות. עם זאת, הם אינם מפחיתים את השימוש בטלפונים הסלולריים, בעוד שהאנטנות הן המאפשרות את השימוש בהם. כלומר, אנשים מתלוננים על קיומו של דבר כלשהו (האנטנות) המאפשר את השימוש הרב שהם עושים בכלי אחר (טלפון סלולרי). למעשה, האנשים נחשפים לקרינה הסלולרית מעצם השימוש בטלפון. אילו הם היו מפסיקים לדבר בטלפון הם היו נחשפים פחות לקרינה סלולרית, ובנוסף חברות הסלולר לא היו צריכות להקים כל כך הרבה אנטנות. כל עוד הם ממשיכים להשתמש בטלפונים הסלולריים, חברות הסלולר מחויבות להמשיך להקים אנטנות כדי לעמוד בביקוש. לסיכום: האנשים מתלוננים על הנזק שיוצר דבר מסוים המאפשר שימוש בכלי כלשהו, בעוד שאם היו מפסיקים להשתמש בכלי הנזק היה פוחת.

קעת נעבור על התשובות המוצעות. נחפש תשובה בה אנשים מתלוננים על קיומו של משהו שמאפשר להם לעשות דבר אחר:

תשובה (1): מטיילים רבים בשמורות הטבע משאירים אחריהם פסולת, אך מתלוננים שהרשויות אינן דואגות לניקיון השמורות, וטוענים שהלכלוך פוגם בהנאתם מהטיול

התשובה אינה נכונה. בתשובה זו אנשים מתלוננים על חוסר טיפול בנזק שהם עצמם יוצרים (לכלוך השמורה). במקרה המתואר בשאלה, האנשים מתלוננים על הקרינה הסלולרית. לכן, בפסקה אנשים מתלוננים על נזק שהאנטנות יוצרות, ולא שהם עצמם יוצרים. אמנם השימוש בטלפון יוצר נזק, אך האנשים שהמתלוננים אינם אלה שמקימים את האנטנות. בתשובה זו, האנשים עצמם הם אלה שמלכלכים והם גם אלה שמתלוננים.

תשובה (2): אנשים רבים צופים בקביעות בתכניות ריאליטי בטלוויזיה, אך מלינים על כך שערוצי הטלוויזיה מפיקים תכניות כאלה, וטוענים שלריבוי תכניות הריאליטי השפעה שלילית על החברה

זו התשובה הנכונה. אנשים אלה מתלוננים על קיומו של דבר (תוכניות ריאליטי) שמאפשר להם לצפות בהן. הם טוענים שתוכניות אלה מזיקות. כך, במקום להפחית בצפייה בתכניות ריאליטי, ועל ידי כך להפחית את ההשפעה השלילית שלהן, הם מתלוננים על כך שמפיקים אותן. למעשה הצפייה הרבה בתכניות כאלה היא שמובילה את ערוצי הטלוויזיה להפיק עוד תכניות. בבסיס תלונה זו עיקרון דומה לזה שבבסיס המקרה המתואר בשאלה - במקום להפחית בשימוש בטלפון סלולרי, ובכך להפחית את ההשפעה השלילית שלו (הקרינה), הם מתלוננים על ריבוי האנטנות. אם אנשים היו מפחיתים את השימוש בטלפונים סלולריים לא היה צורך להקים אנטנות, כפי שאם אנשים לא היו צופים בתכניות ריאליטי לא היה צורך להפיק תכניות כאלה.

תשובה (3): רבים מתנגדים לתנועת אוטובוסים בתוך שכונת מגוריהם מחשש לזיהום אוויר, אך בהיעדר תחבורה ציבורית, הם מרבים לנסוע במכוניות פרטיות ובכך גורמים לזיהום אוויר רב יותר

התשובה אינה נכונה. האנשים אמנם יוצרים יותר נזק כתוצאה מההתנגדות למעבר אוטובוסים בשכונה, אך הם אינם עושים משהו שיעודד את מעבר האוטובוסים בה. זאת בניגוד לנאמר בפסקה - בה האנשים מתנגדים לקרינה אך עושים שימוש בטלפונים שגורם בעצמו לקרינה.

תשובה (4): אנשים רבים מזמינים במסעדות מנות דלות שומן מטעמי בריאות, אך כאשר המנות מוגשות לשולחנם הם מתלוננים שאינן טעימות

התשובה אינה נכונה. בתשובה זו האנשים נוקטים פעולה כדי להפחית את הנזק - הפחתת השומן במנה. במקרה המתואר בשאלה לא נעשה צעד דומה, אלא רק קיימת תלונה על קיומן של אנטנות שמאפשרות לאנשים להזיק בעצמם. האנשים בפסקה אינם נוקטים בפעולה שתגרום להפחתת הקרינה.

תשובה (2).

16.

השאלה: החיבור היהודי "סדר עולם" הוא כרונוגרפיה - חיבור המציג אירועים מן העבר לפי סדר התרחשותם. רוב רובו של החיבור סוקר אירועים חשובים מימי המקרא, ורק שני קטעים קצרים בו עוסקים באירועים מאוחרים יותר. הדבר מרמז ששני הקטעים האלה לא היו חלק מהכרונוגרפיה המקורית.

על פי הפסקה, איזה מהתיאורים הבאים הוא המתאים ביותר להיות תיאור של הכרונוגרפיה **המקורית**?

פתרון: נבין מהקטע מהי הכרונוגרפיה המקורית. על פי הקטע, שני קטעים בכרונוגרפיה "סדר עולם" מציגים אירועים מאוחרים יותר מימי המקרא. לכן, זהו רמז לכך שחלקים אלה הם לא חלק מהכרונוגרפיה המקורית. מכאן ניתן להסיק כי הכרונוגרפיה המקורית כללה סקירה של אירועים חשובים מימי המקרא, ללא שני הקטעים העוסקים באירועים מאוחרים יותר.

קעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): חיבור המציג אירועים מימי המקרא בפירוט רב ואירועים מאוחרים יותר בתמציתיות התשובה אינה נכונה. הפסקה אינה מתייחסת למידת הפירוט של אירועים שונים בכרונוגרפיה, ולכן לא ניתן לדעת אם אירועים מאוחרים יותר הוצגו יותר בתמציתיות.

תשובה (2): חיבור המציג אירועים מימי המקרא, החל במוקדמים שבהם וכלה במאוחרים. זו התשובה נכונה.

תשובה (3): חיבור המציג אירועים מימי המקרא לפי סדר חשיבותם

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, הכרונוגרפיה מציגה אירועים לפי סדר התרחשותם ולא לפי סדר חשיבותם.

תשובה (4): חיבור המציג אירועים מימי המקרא לפי סדר התרחשותם, למעט שניים המובאים בו שלא לפי הסדר

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, שני האירועים המאוחרים שהוצגו ב"סדר עולם" אינם חלק מהכרונוגרפיה המקורית. לפי תשובה זו אירועים אלו הם חלק מהכרונוגרפיה המקורית, אך לא הוצגו לפי הסדר.

תשובה (2).

17.

השאלה: יואב גבר על גדי בתחרות רכיבה על אופניים. שרון, אשתו של יואב, טוענת שיואב ניצח בזכות כישורו הטבעי, ואילו גדי טוען כי יואב ניצח בזכות אופניו המשוכללים.

איזו מהעובדות הבאות מעמידה בספק את **שתי** הטענות?

פתרון: עלינו למצוא מה מעמיד בספק את שתי הטענות. כלומר, למעשה עלינו למצוא מה מחליש את שתי הטענות. לפני שניגש לתשובות נסכם את שתי הטענות:

טענתה של שרון: יואב מוכשר יותר.

טענתו של גדי: ליואב יש אופניים טובים יותר.

נעבור על התשובות ונבדוק מי מהן מחלישה את שתי הטענות:

תשובה (1): גדי ויואב השקיעו באימון לקראת התחרות אותו מספר של שעות

התשובה אינה נכונה. תשובה זו אינה מחלישה אף אחת משתי הטענות.

אם יואב וגדי השקיעו אותו מספר של שעות באימון לקראת התחרות, הינו מצפים שהם יצליחו באותה מידה. לכן, אם הם השקיעו מספר שעות זהה ובכל זאת יואב ניצח, אפשר להניח שיואב אכן מוכשר יותר או שאופניו אכן משוכללים יותר.

תשובה (2): גדי השקיע באימון לקראת התחרות יותר שעות משהשקיע יואב

התשובה אינה נכונה. התשובה אינה מחלישה את שתי הטענות.

תשובה זו אינה מחלישה את טענתה של שרון, שכן אם גדי השקיע יותר באימון לקראת התחרות, הינו מצפים כי הוא יצליח יותר מיואב. לכן, אם יואב ניצח אותו ייתכן שזה מכיוון שהוא מוכשר יותר. כמו כן, עובדה זו אינה מחלישה גם את טענתו של גדי, שכן ייתכן כי יואב גבר על גדי, למרות שגדי השקיע יותר, מכיוון שיש ליואב אופניים משוכללים יותר.

תשובה (3): גדי השקיע באימון לקראת התחרות פחות שעות משהשקיע יואב

זו התשובה הנכונה. טענה זו מחלישה את טענתה של שרון: אם גדי השקיע באימון לקראת התחרות פחות שעות מיואב, הרי שיתכן כי יואב גבר על גדי מכיוון שהשקיע יותר, ולא מכיוון שהוא מוכשר יותר. כמו כן, טענה זו מחלישה גם את טענתו של גדי: אם גדי השקיע באימון לקראת התחרות פחות מיואב, הרי שיתכן כי יואב גבר על גדי בזכות העובדה שהשקיע יותר, ולא בזכות אופניו המשוכללים.

תשובה (3).

קטע קריאה (שאלות 18-23)

18. השאלה: איזה מהכללים הבאים הוא המתאים ביותר להיות כלל מנחה בחייו של אדם הנוהג לפי הדרך האסתטית?

פתרון: כדי לדעת איזה כלל מתאים להיות כלל מנחה בחייו של אדם הנוהג לפי הדרך האסתטית עלינו להבין מהי הדרך האסתטית. הפסקה השנייה מתארת את דרך החיים האסתטית: "הבחירות שאדם עושה בדרך חיים זו נקבעות על פי שיקולים של הנאה, סיפוק, עניין ואושר." (שורות 4-5) בהמשך נכתב כי האדם הנוהג לפי הדרך האסתטית יחוש תסכול, מכיוון שהסיפוק החומרי הוא בר חלוף, ולכן יחפש גירויים נוספים. בנוסף, בדרך חיים זו האדם צריך להיות מודע למצבו תמיד כדי לדעת מה צרכיו - מה שיוכל לתחושת חוסר תכלית וכתוצאה מכך לתסכול נוסף.

נעבור על התשובות, ונראה מי מהן מתאימה להיות כלל מנחה לאדם הנוהג לפי הדרך האסתטית. נחפש בתשובות כלל בו יש מענה מידי לצרכים ודחפים:

תשובה (1): שמח בחלקך תמיד

התשובה אינה נכונה. לפי הדרך האסתטית, הבחירות בחיים נקבעות על פי שיקולי הנאה, סיפוק ועניין. אם מה שקיים אינו מהנה, מספק או מעניין לאדם הבוחר בדרך חיים זו, הוא לא ישמח. אדם הפועל על פי דרך חיים זו תמיד מחפש משהו שישמח אותו, אך הוא אינו בהכרח שמח תמיד. אפילו להיפך – על פי קירקגור אדם החי בדרך חיים זו תמיד יהיה לא-שמח.

תשובה (2): עשה כל מה שביכולתך כדי ליהנות ולהיות מאושר. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): עשה כל שבאפשרותך כדי שאחרים לא ייפגעו

התשובה אינה נכונה. מי שחי לפי דרך החיים האסתטית מחפש הנאה עצמית, ולא מניעת פגיעה באחרים. בכלל, בפסקה השנייה, המתארת את אורח החיים האסתטי, אין התייחסות לפגיעה באחרים.

תשובה (4): פעל כלפי האחרים בדרך מוסרית, כל עוד הדבר אינו פוגע בך

התשובה אינה נכונה. על פי המתואר בפסקה השנייה, אין כלל מנחה בדרך החיים האסתטית הנוגע להתנהגות מוסרית.

תשובה (2).

19. השאלה: איזה מהמשפטים הבאים, הנוגעים ל"מודעות עצמית מתמדת" (שורה 9), הוא משפט נכון?

פתרון: נחזור לקרוא את המשפט שבשורה 9 מתחילתו: "לפתחו של האדם האסתטי אורבת גם הסכנה של מודעות עצמית מתמדת: כדי לספק את צרכיו עליו לדעת מהם, ולכן ניסיונו להשיג עוד ועוד מלווה בבחינה מתמדת של מצבו, בחינה שסופה תחושת חוסר תכלית וחוסר טעם בחייו, ומכאן – תסכול, דיכאון וייאוש." (שורות 8-11)

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): היא נובעת מרגשות תסכול וייאוש

התשובה אינה נכונה. בפסקה נכתב כי מודעות עצמית מתמדת גורמת לתסכול וייאוש. בתשובה זו הקשר המוצע בין השניים הוא הפוך – תסכול וייאוש גורמים למודעות עצמית מתמדת.

תשובה (2): היא עשויה להביא, בסופו של דבר, לידי החלפת הדרך האסתטית בדרך אחרת

זו התשובה הנכונה. בפסקה נכתב כי מודעות עצמית מתמדת גורמת לתסכול ולייאוש. בסוף הפסקה נכתב: "משנקלע למצב זה (תסכול, דיכאון וייאוש), האדם מנסה לטעון את חייו במשמעות באמצעות פנייה לדרך חיים שונה..." (שורה 11) כלומר, בעקבות תחושת התסכול ולייאוש, שנגרמו בשל מודעות עצמית מתמדת, האדם עשוי לפנות לדרך חיים אחרת.

תשובה (3): היא אינה אפשרית, שכן האדם אינו יודע מהם צרכיו

התשובה אינה נכונה. בפסקה נכתב כי האדם הבוחר בדרך החיים האסתטית צריך להיות מודע בכל העת לצרכיו. בפסקה נכתב: "כדי לספק את צרכיו עליו לדעת מהם, ולכן ניסיונו להשיג עוד ועוד מלווה בבחינה מתמדת של מצבו..." (שורות 9-10) מכאן משתמע כי אדם יכול לדעת מהם צרכיו.

תשובה (4): היא משמשת את האדם האסתטי ככלי להתמודדות עם תחושת חוסר התכלית בחייו

התשובה אינה נכונה. על פי הפסקה, מודעות עצמית מתמדת גורמת לתחושת חוסר התכלית. לכן, לא ייתכן כי המודעות העצמית משמשת ככלי להתמודדות עם חוסר התכלית, שכן היא זו שיוצרת אותה מלכתחילה.

תשובה (2).

---

20. השאלה: איזו מן הטענות שלהלן תואמת את הצו הקטגורי שניסח קאנט (שורות 15-17)?

פתרון: נקרא את הפסקה השלישית. בשורות 15-17 כתוב: "הצו הקטגורי דורש מהאדם לשאול את עצמו לפני כל מעשה מה היה קורה אילו היו כולם נוהגים באותה הדרך: "עשה מעשיך רק על פי הכלל אשר בקבלך אותו תרצה כי יהיה לחוק כללי", כותב קאנט."

עלינו למצוא כלל התואם את הצו הקטגורי. מכאן שעלינו למצוא כלל בו האדם נוהג כפי שהיה רוצה שכולם ינהגו. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אינני משלם מס הכנסה משום שאני מעריך שכולם אינם משלמים מס הכנסה

התשובה אינה נכונה. בתשובה זו הדובר מתנהג כפי שכולם מתנהגים, בעוד שעל פי הצו הקטגורי האדם צריך לנהוג כפי שהיה רוצה שכולם ינהגו.

תשובה (2): אינני משלם מס הכנסה, ואני סבור שכולם צריכים להימנע מתשלום מס הכנסה

זו התשובה הנכונה. על פי כלל זה הדובר מתנהג באופן מסוים, והוא סבור כי כולם לנהוג כמותו. התשובה מבלבלת, שכן לכאורה לא הינו רוצים שאנשים לא ישלמו מיסים. עם זאת, על פי כלל זה האדם נוהג כפי שהיה רוצה שכולם ינהגו, ולפיכך הוא תואם את הצו הקטגורי שניסח קאנט.

תשובה (3): אינני מכה חזקים ממני, ואני מצפה שגם אנשים חזקים לא יכו את החלשים מהם

התשובה אינה נכונה. על פי כלל זה הדובר לא מכה חזקים ממנו. כמו כן, הדובר מצפה מחזקים לא להכות חלשים. כלומר במקרה זה הדובר אינו נוהג כפי שהיה רוצה שכולם ינהגו – אם הוא לא מכה חזקים, עליו לדרוש מחלשים לא להכות חזקים; אם הוא מצפה מחזקים לא להכות חלשים, הרי שלפי הצו הקטגורי עליו להימנע מלהכות חלשים, ולא חזקים.

תשובה (4): אינני מכה חזקים ממני משום שאני מעריך כי הם יכולים להכות אותי שבעתיים

התשובה אינה נכונה. תשובה זו מספקת הסבר לסיבה שבגינה הדובר אינו מכה חזקים. על פי הצו הקטגורי, אם מישהו אינו מכה חזקים הרי שזה משום שהוא מצפה מכולם לא להכות אנשים החזקים מהם. עם זאת, בתשובה זו נכתב כי הסיבה לכך שהדובר נמנע מלהכות חזקים היא כי יודע שהם יפגעו בו.

תשובה (2).

---

21. השאלה: על פי קירקגור, מדוע הדרך האתית טומנת בחובה תחושת אשמה (שורות 17-18)?

פתרון: נקרא את המשפט שבשורות 17-18: "קירקגור טוען כי למרות תחושת המשמעות הגלומה בדרך חיים זו, טמונה בחובה גם תחושת אשמה: "... סימן נקודתיים הוא סימן פיסוק שמופיע לפני מתן הסבר או פירוט. כלומר בהמשך המשפט נצפה שקירקגור יסביר מדוע הדרך האתית טומנת בחובה תחושת אשמה. אם כן, נקרא את המשך המשפט: "הרי האדם אינו מסוגל לחיות חיים מוסריים מלאים ולפעול תמיד לפי הצו הקטגורי." כלומר, הדרך האתית טומנת בחובה תחושת אשמה משום שהאדם אינו יכול תמיד לפעול לפי הצו הקטגורי.

תשובה (3).

22. השאלה: איזה מן התיאורים הבאים הוא המתאים ביותר לתאר מצב שבו "החשיבה פוסקת" (שורות 31-32)?

פתרון: נקרא את הפסקה האחרונה. הפסקה האחרונה מתארת את דרך החיים הדתית. בדרך חיים זו האדם נדרש לקיים את מצוות האל. בדרך הדתית קיימת האפשרות לחזור בתשובה, ולכן דרך זו נותנת פתרון לקושי שבתחושת האשמה שמלווה בדרך האתית. אולם, בפסקה מוצגת בעיה אחרת הניצבת בפני האדם הבוחר בדרך החיים הדתית – "פרדוקס האמונה": הצידוק לצווי האל נובע ממקורות שלאדם אין גישה אליהם ולכן הוא אינו יכול לשפוט אותם על פי העקרונות התבוניים המשמשים את הבוחר בדרך האתית. בשורות 30-32 כתוב: "כדי להתגבר על פרדוקס האמונה קירקגור מציע לעשות "קפיצה לאמונה" – מעבר ישיר, לא תבוני, מהדרך האתית לדרך הדתית, או כדבריו של קירקגור: "האמונה מתחילה לפעול בדיוק במקום שבו החשיבה פוסקת". מכאן שעל פי קירקגור, מצב בו החשיבה פוסקת, הוא מצב בו התבצעה קפיצה ישירה לאמונה. כלומר, מצב בו האדם לא בוחר עוד את דרכי האל בעיניים תבוניות.

תשובה (1).

23. השאלה: "היררכיית דרכי הקיום" (שורה 12), לפי קירקגור, היא -

פתרון: דרכי החיים השונות מאורגנות בקטע באופן היררכי. כלומר, דרך החיים הראשונה שמופיעה היא דרך החיים שבתחתית ההיררכיה, דרך החיים שמופיעה אחריה היא דרך חיים הגבוהה ממנה בהיררכיה, ודרך החיים האחרונה שמופיעה היא דרך החיים שבראש ההיררכיה. בסוף כל פסקה כתובה הוכחה לכך. הפסקה השנייה מציגה את דרך החיים האסתטית. בסוף הפסקה כתוב: "משנקלע למצב כזה, האדם מנסה לטעון את חייו במשמעות באמצעות פנייה לדרך חיים שונה, גבוהה יותר בהיררכיית דרכי הקיום." (שורות 11-12)

הפסקה השלישית מציגה את דרך החיים האתית. בסופה כתוב: "כדי להקל את תחושת האשמה ולהתמודד עם הפרות המוסר הטבועות בחיי האדם, אומר קירקגור, הוא צריך לחרוג מדרך החיים האתית ולפנות לדרך שלישית, נעלה עוד יותר." (שורות 18-20)

בקטע הדרך האסתטית מוצגת ראשונה, לאחריה הדרך האתית ולבסוף הדרך הדתית. מכאן שדרך החיים הדתית מוצגת בראש ההיררכיה, לאחר מכן הדרך האתית ולבסוף הדרך האסתטית.

תשובה (1).